

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Преплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге преплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела поставити:

за полицијског писара прве класе начелства округа тимочког Сретена Брзака, полицијског писара исте класе среза крајинског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза посавског, округа ваљевског, Васу Ј. Поповића, полицијског писара исте класе среза посавског, окр. београд., по молби;

за полицијског писара прве класе среза посавског, округа београдског, Војислава Ристића, полицијског писара исте класе начелства округа крагујевачког, по молби;

за полицијског писара прве класе среза колубарског, округа београдског, Божидара Петровића, полицијског писара исте класе начелства округа београдског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе начелства округа нишког Филипа Животића, полицијског писара исте класе среза нишког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза јадранског Вељка Јовичића, полицијског писара исте класе среза посаво-тамнавског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза златиборског Гаврила Јевтића, пређашњег полицијског писара;

за полицијског писара треће класе начелства округа топличког Тодора Жишића, полицијског писара исте класе среза прокупачког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза прокупачког Драгослава Урошевића, полицијског писара исте класе начелства округа топличког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза таковског Јована Којадиновића, полицијског писара исте класе среза темнишког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза посаво-тамнавског Војислава Новаковића, полицијског писара исте класе среза колубарског, округа београдског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза тринавског Драгољуба Н. Николића, полицијског писара исте класе начелства округа чачанског, по молби;

за полицијског писара треће класе начелства округа чачанског Владету Поповића, правника — пореског помоћника среза јасеничког, округа крагујевачког;

за полицијског писара треће класе начелства округа тимочког Живојина Поповића, практиканта благајнице истога начелства;

за полицијског писара треће класе среза посаво-тамнавског Владимира Константиновића, пореског помоћника шабачког пореског одељења;

за полицијског писара треће класе начелства округа крагујевачког Светислава Ранковића, практиканта истога начелства, и

за полицијског писара треће класе среза крајинског Љубивоја Богдановића, пореског помоћника пореског одељења среза брзо-паланачког.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. маја 1909. год. у Београду.

ОПТУЖЕНИ ЧИНОВНИЦИ

На предлог Министра Унутрашњих Дела, решењем Министарског Савета од 3. маја 1909. год. П№ 8981, на основу § 57. закона о чиновницима грађанског реда, одлучено је: да се *Милош Антонић*, бивши писар среза јадранског, и *Милан Комарчевић*, бив. писар среза посаво-тамнавског, оптуже првостепеном лозничком суду за дела која се казне по § 112. у вези са § 70. казненога законика.

КАЖЊЕНИ ЧИНОВНИЦИ

Г. *Васа Б. Алексић*, начелник среза рађевског, кажњен је *укором*, решењем Г. Министра Унутрашњих Дела од 2. маја тек. године П№ 7690, за кривцу из § 43. тач. 5. закона о чиновницима грађ. реда.

СТРУЧНИ ДЕО

СУДСКА МЕДИЦИНА И ЊЕН ЗНАЧАЈ ЗА ПРАВНИКЕ

(НАСТАВАК)

Ad d. — По гдекада траже иследници или полицијски органи од судско-медицинског вештака (лекара, хемичара, бабице) и сувише. Примера те врсте има веома много, а што је још чудније: такви примери множе се сваки даном. Тако је н. пр. један иследник тражио од лекара-вештака, да му по трагу крви рени питање, је ли та крв од мушког или женског лица, а тако fine разлике још се не могу судско-медицинским начином констатовати. У другој једној прилици је неки сувише ревностан иследник разрушио пећ, спаковао је, послао државном хемичару и тражио од њега, да хемијском анализом одреди, јесу ли у тој пећи палене банкноте, или је горела друга која врста хартије. Било је и иследника, који су тражили од вештака да на жени, која је пре неког времена родила, па своје дете упропастила, само по знацима иза порођаја одговори на питање, је ли она родила мушко или женско. Најпосле се дешавало у току ислеђења и то, да се иследне власти нису задовољиле, што им је судско-медицински вештак одговорио на спорно питање, да су трагови крви доиста од човека, него су му стављала још и питања, је ли та крв од детета или одрасле особе и т. д. А да иследници врло често питају лекара, је ли особа, која је неко дело извршила, баш у самом тренутку извршења била урачунљива или не, или је ли једна повреда тупим оруђем постала на тај начин, што је, рецимо, особа столицом ударена (као што повређени хоће да докаже), или је повређени на столицу пао, па се у паду повредио (као што тврди оптужени); колико је обљуба извршена на једној жртви и у коме размаку времена и т. д.: — то су већ лекарима веома обичне и познате појаве. Све су то питања, која се судско-медицинским методима не могу

несумњено решити, и која ће лекару-вештаку стављати само онај иследник, који нема довољно спреме из Судске Медицине.

Ad §. — Томе противно има опет међу иследницима и таким, који и онде, где Судска Медицина може дати сасвим поуздана обавештења, не знају да је употребе и до детаља искористе. Стану у ислеђењу на по пута — само за то, што не познају и оне методе модерног судско-медицинског испитивања, који се и са најситнијим појединостама једнога питања успешно баве. Тако је на пр. било у судској пракси иследника, који су знали употребити судско-медицинског вештака само у толико, да им одговори на питање, је ли извештај траг од човечје или животињске крви, али га нису знали или смели и даље испитивати, и ако је то било веома потребно: — је ли тај траг крви (ако је човечја својим пореклом из које свеже, насилним начином учињене повреде човечјег тела, која игра важну улогу у целом ислеђењу, или је — може бити — постао другим којим, од саме повреде независним начином, н. пр. случајним крволиттењем из носа, од прегњечене стенице, из сукрвице провањене бубуљице или отворена чира и пришта; као траг женског месечног прања или другог ког, патолошког крволиттења из женских полних органа; као мрља од крвомутње или кржаве столице код тифа или срдобење и т. д. — како то, рецимо, особа, која је под сумњом а код које се тај крвави траг нашао, пред иследником или судом исказује. Многи иследници н. пр. не знају, да се по длаци може донекле одредити не само пол и доба века, него и место тела, са кога је, и начин како је испала — да ли насилно или сама од себе ит.д., па се и не упуштају у даље истраживање — ни онда, кад им се за то пружи прилика. Дешавало се случајева, где иследници нису ни покушавали, да идентичност несталог лица констатују судско-медицинским методом по самом нађеном костуру или појединим деловима његовим. Нису ни знали, да се и по самим голим костима, које су годинама у земљи лежале и већ махом иструиле, у извесним приликама може одредити јесу ли то кости мушког или женског чељадета, старог или младог, високог или ниског ит.д. Исто тако има и сада још иследника и полицијских органа, којима су непознати новији методи судско-медицинског и полицијског истраживања — н. пр. микроскопија, бактериоскопија, дактилоскопија, рентгеноскопија, серодиагноза ит.д. — па се тога ради и не упуштају у детаље судско-медицинског доказивања, осниваног на тим новијим тековинама медицинских и природних наука.

Као што видите, већ само ислеђење појединих предмета и спорних питања од стране нарочитих иследника и иследних власти и судова наилази на сваком кораку на прилике, где се врло zgodно може послужити знањем и искуством Судске Медицине, ако се располаже са довољним знањем и искуством у тој струци. С тога се баш *полицјацима и иследницима нарочито препоручује* — не само изучавање Судске Медицине као струке, која ће им

послужити као стална помоћница у њиховој пракси, него и често *споразумевање са стручним лицима* богате судско-медицинске праксе — дакле са т. зв. судским лекарима. У друштву и саобраћају са њима попуњаваће своје знање и своје искуство, изостриће своје опажање и свој суд о питањима из области Судске Медицине.

10. Судска Медицина и судије. — И у дужности судије може Судска Медицина правнику бити од врло замашне користи. Шта више: могло би се с правом рећи, да се судија ни у току самога претреса, ни при коначној пресуди предмета и изрицању казне — нарочито у спорovima кривичне природе — не може одржати на висини свога положаја: не може бити ни потпуно савестан ни потпуно независан, ако не располаже са неким извесним знањем и искуством из Судске Медицине. То је јасно већ и с теоријске стране, узев у оцену природу саме задаће судијске; а постаје још много јасније, ако се илуструје примерима и случајевима из обичне судске праксе. Ево томе потврде.

Већ сам *материјал вођеног ислеђења* и поједини делови његови пружаће судији много више и много разноврснијих објеката за посматрање, проучавање, процењивање, даље расправљање и коначно решење, ако је спреман и вичан, да појединости тога материјала доводи у везу са научним и практичним резултатима Судске Медицине. Поједини моменти ислеђења, поједини искази, поједина посматрања и констатовања факата ит.д. добијају у очима тако спремног судије одмах јасније и одређеније облике, па баш и богатију (односно оскуднију) али у сваком случају стварнију — садржину дакле и јачу (односно слабију) доказну вредност. На против: судији без извесног знања Судске Медицине умаћи ће по где-када из тога материјала — ма он био богат и исцрпно прибран — и оно, што је јасно обележено и тачно утврђено, што се, дакле, тако рећи и само стручној процени намеће. А баш та разлика у разумевању и појимању прибрана иследна материјала може бити за даљи ток претреса и коначног решења целог питања пресудна. У неким кривичним а и грађанским спорovima може бити баш и судбоносна.

Исто се то може рећи и за *саслушање и испитивање оптуженика и сведока* од стране председника суда и вотаната на самим прегресима, а и за однос њихов према државном или приватном тужиоцу и браниоцу и т. д. И у тим приликама судија, спреман у Судској Медицини, одговара много боље и потпуније својој дужности, него онај, који нема никакве спреме из те струке. Судија је при саслушању и испитивању много посреднији и стварнији, много краћи, одређенији и прецизнији, ако је и сам својим знањем и искуством из Судске Медицине дубље проникао у природу и суштину оног спора, ради кога и поставља питања, да га и са оптуженим лицем и са сведоцима свестрано и у појединостама претресе, па, по могућству, и расветли и учврсти. Такав судија ће много брже, лакше и

потпуније доћи до одређених исказа и поузданих података, који ће му за процену појединих спорних питања и целог материјала бити потребни.

Још боље се судија може послужити Судском Медицином и њеним помоћницима у оним приликама, где на пр. одмах при самом саслушању *мора проценивати вредност и тежину једнога исказа из области Судске Медицине*, како би на основу тога могао даље у том истом правцу значајка и целисходна питања стављати. Таки случајеви нису ретки и у таким приликама може спреман судија много учинити.

(СВРШИТЕ СЕ)

Д-р М. Јовановић-Батут

„О ДОКАЗИМА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ“

(СВРШЕТАК)

IV. И код *сведочење сведока* г. Станојевић је, као признати практичар, покушао да нађе „погрешна објашњења“ појединих законских одредаба.

Овде је нашао да је погрешно објашњена т. 1. §-а 230. Овај закон расправља питање: шта се може доказати исказом повређеног или оштећеног? На ово сам одговорио, да се према првој реченици првог дела т. 1. § 230. „исказом повређеног или оштећеног, кад нема других доказа, може доказати каквоћа кривичног дела без обзира на доказ о виновности“.

Г. Станојевићу није јасан овај одговор јер вели, „која су то кривична дела код којих се самим исказом оштећеног без икаквих других доказа може доказати постојање кривичног дела... г. Марковић то не објашњава у своме коментару § 230...“ По његовом мишљењу, „ово може бити само код неких кривичних дела као н. пр. код разбојништва, насилне изнуде, кад ова дела нису оставила трагове“.

Г. Станојевића непрестано збуњују трагови кривичног дела. Да не пада у оваку забуну, њему би сасвим јасно било, да за постојање свих кривичних дела без изузетка исказ повређеног или оштећеног може бити потпун доказ само онда кад нема других доказа о њиховом постојању. Нису од значаја овде трагови кривичног дела, већ само то, да нема икаквих других доказа о постојању дела. Према овоме кроз је погрешно тврдити да код разбојништва и изнуде може исказ оштећеног бити доказ о постојању дела а код опасне крађе да не може. Код свих ових крив. дела исказ повређеног и може и не може бити доказ о постојању дела. Биће онда кад нема других доказа, а неће бити кад има ма којих других доказа.

Г. Станојевић неће ваљда и после овога тврдити, да се исказом оштећеног не може доказати постојање опасне крађе. Јер опасна крађа може бити извршена тако, да сем исказа оштећеног нема никаквог другог доказа о њеном постојању. То ће бити случај, кад опасна крађа не остави никакав траг за собом, н. пр. крађа извршена ноћу не мора оставити никакав траг за собом, за тим крађа извршена отварањем лажним кључем такође не мора

оставити траг, ит.д. Све су ово опасне крађе чије ће се постојање утврдити исказом оштећеног стога, што у овим случајевима нема другог доказа, понајчешће увиђаја, о њиховом постојању.

Г. Станојевић је, као практичар, у овом питању сасвим ударио у страну и од закона и од наше судске праксе која ово питање сасвим правилно решава.

V. Код *исправа* г. Станојевићу је нејасно „на који ће се начин моћи доказати неистинитост онога што садржи јавна исправа, у случају кад постоји вероватноћа за то“. И овде морам поновити, да се противу вероватноће и истинитости јавне исправе може војевати свима доказним средствима. На исти начин, на који се доказује да је ма која важна чињеница неистинита, на исти се начин доказује и неистинитост јавне исправе. Којим ће се баш доказним средством то утврдити, не да се унапред рећи, јер све зависи од конкретног случаја. Кад се посумња у истинитост јавне исправе, имају се употребити најпогоднија доказна средства за тај случај да би се утврдила неистинитост јавне исправе.

VI. *Доказу основима подозрења* г. Станојевић чини две замерке, које су врло карактеристичне за спрему једног судије.

Прва се тиче основа подозрења из т. 3. § 123, који се састоји у томе, што повређени или оштећени извесно лице опредељено пред смрт за кривца означава.

И поред свег расправљања овога основа подозрења у мојој књизи, г. Станојевић се опет замишљено пита, шта је то *опредељено*? Ко ће ту чудну реч да протумачи? Тек он вели: „Али како, на који начин има да буде изражено ово означавање, па да се узме да је *опредељено*; мора ли то да буде само говором... или се може изразити ово означавање н. пр. мимиком, писањем, ит.д.“

Г. Станојевић није разумео, да је код овога основа главно то, да је повређени или оштећени морао сам својим чулима непосредно опазити како извршење кривичног дела, тако и кривца, па да би могао *опредељено* означити једно лице за учиниоца. Кад се ово утврди, онда повређени или оштећени може ма којим начином означити једно лице за учиниоца, а да ли је то означавање опредељено, зависи од *оцене* суда. Стога се сви начини означавања не могу ни набрајати, већ се могу само примера ради навести. Ја сам примера ради навео да изјава може бити писмена или усмена, а може бити и мимиком и тако даље, као што и сам г. Станојевић вели. Не може се из овога извести, да је свако усмено или писмено означавање, као и означавање мимиком *опредељено*. Може бити и опредељено и неопредељено. Суд има према начину на који је изражено то означавање, а по својој слободној оцени, да одлучи, да ли је опредељено или не.

Оволико један судија треба да зна.

Другом замерком, којом је и завршен приказ, г. Станојевић је дао још бољу сведоцбу о својој судијској спреми.

Говорећи о основу подозрења из т. 2. § 121. навео сам „ако би писмо или пи-

смено садржало признање, то би био основ подозрења из т. 1. § 123.“

На ово је г. Станојевић ауторитетом великог практичара загремо овако: „Ово апсолутно не може бити. Треба само прочитати т. 1. § 123. о вансудском признању, па ће се одмах лако видети да је ово тврђење г. Марковићево апсолутно погрешно. Писмо или писмено оптуженог макар да садржи признање може бити само основ подозрења из т. 2. § 121. а не из т. 1. § 123. Ово овако објашњење ове ствари како је објашњава г. Марковић ново је за све оне који примењују закон, но, исто се не може примити.“

Већу гомилу незнања у мање редова није г. Станојевић могао показати.

Ево шта он не зна.

Он, на првом месту, не зна шта је признање. Не зна, да је то јасна изјава оптуженог да је извршио једно кривично дело.

Он, на другом месту, не зна, шта је вансудско признање. Не зна, да је то јасна изјава оптуженог, учињена ван суда, да је извршио кривично дело.

Он, на трећем месту, не зна, да вансудско признање може бити учињено и усмено и писмено. Он, према томе, не зна, да кад неко у писму јасно изјави и исприча да је извршио једно кривично дело, да је тај учинио вансудско признање, и да то писмо садржи вансудско признање.

Он, на четвртм месту, не зна, да је вансудско признање, као и судско, непосредни доказ, јер се њиме непосредно доказује кривица онога који је учинио то признање.

Он, на петом месту, не зна да вансудско признање не може бити потпун доказ с тога, што нема све услове које закон у § 225. тражи за потпун доказ. Он, даље, не зна, да се стога вансудском признању даје полудоказна снага.

Он, на шестом месту, не зна, да закон о овом вансудском признању говори у т. 1. § 123., где се изречно каже усмено или *писмено* признање.

Он, на седмом месту, не зна, да т. 1. § 123. као и остале тачке тога параграфа, нису прави основи подозрења и то стога, што се не могу подвести под дефиницију основа подозрења већ да су непотпуни непосредни докази. Он, не зна, да се ови непотпуни непосредни докази зову основима подозрења само стога, што их је закон тако назвао.

Да је све ово знао г. Станојевић, не би могао рећи, да је „апсолутно погрешно“ моје тврђење по коме је писмо, кад садржи признање, основ из т. 1. § 123.

Али није ово све незнање које је судија г. Станојевић овде показао.

Он тврди да писмо „макар да садржи признање“, јесте основ из т. 2. § 121.

Овим је г. Станојевић даље показао ово незнање.

Он не зна, шта је основ подозрења. Дакле, не зна оно, што је основица саставном доказу. Он не зна, да је основ подозрења једна истинита чињеница из које се изводи закључак на постојање друге чињенице, која се има да докаже, јер прва с другом стоји у тесној логичкој вези.

Кад би г. Станојевић ово знао, он би даље знао, да се из писма, које садржи признање, не изводи закључак да је онај који је то признање учинио, извршио кривично дело, већ да се његова кривица признањем, које садржи то писмо, непосредно доказује. Према овоме, знао би, да то признање није основ подозрења, већ непотпун непосредни доказ.

Г. Станојевић, даље, не зна, у чему се састоји основ подозрења из т. 2. § 121. Он је видео, да се и тамо говори о неким писменима, па мисли да су сва писмена једнака.

Он не зна, да се у т. 2. § 121. говори с писменима, која не садрже јасну изјаву једног лица да је извршило крив. дело, већ да се тамо говори о писменима *поздрисог* садржаја и о писменима из чијег се природног *смисла* изводи закључак да је њихов аутор учинилац кривичног дела. Ту се из садржаја и смисла писма, у вези с осталим околностима, изводи *закључак* да је аутор виновник. Стога, што се закључком долази до кривице ауторове, а не непосредно из садржаја писмена, ово и јесте прави основ подозрења, о којима говоре §§ 121. и 122.

Све је ово детаљно изложено и у мојој књизи. Ако је он књигу озбиљно прочитао, у шта се мора посумњати, онда је непојамно, да један судија може тврдити, како је, „објашњење ове ствари како је објашњава г. Марковић ново за све оне који примењују закон.“ Овим је г. Станојевић најбоље показао, како се закон налази у сигурним судијским рукама. Срећа је само што остале судије не мисле онако као г. Станојевић.

* * *

Морам признати, да ми је нелагодно дискутовати о елементарним стварима, које г. Станојевић незна. Што сам ипак то учинио, то никако није због г. Станојевића. Ни на памет ми не би пало да му објашњавам ствари које је у школи требао да научи. Ово сам учинио прво због редакције „Полицијског Гласника“, која је примила приказ г. Станојевића, и друго, и поглавито, због читалаца „П. Гласника“, који би можда могли бити заведени.

Познато је, да г. Станојевић воли да пише. Са којих побуда он то чини, његова је ствар. Али треба да има на уму, да није довољно позајмити књигу, предстати је за једну ноћ и за другу написати приказ. За то треба и више времена и више спреме. Оно мало јадне праксе, што је г. Станојевић има, није довољно. Он би боље урадио, кад би књигу, коју је приказивао, учио као уџбеник. Извесно је, да би тада био бољи и практичар.

Д-р Б. Марковић.

БЕРЛИНСКА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Берлински морг — кућа за смештај лешева (Leichenhaus) — налази се ван полицијског президиума, у северном крају Берлина, Хановеранска улица бр. 5. У његовим подземним одељењима, у којима

се и зими и лети одржава стална температура од 3° C, смештају се лешине, које чекају на дозволу државног тужиоштва или суда за сахрану, што може трајати више дана. Простора има за 50 лешева, по три у засебним стакленим добро затвореним преградама. Лешеве леже у нарочитим, на точковима покретним, лежиштима, одакле се лако једним колицима превозе до „ауфцуга“, којим се по потреби износе горе у надземни спрат, где се налазе канцеларије комесаријата за старање о лешинама (1 криминални комесар, 1 крим. наредник и неколико крим. шуцмана), сала за фотографисање, одељење и сала за обдукцију и одељење где се непознати лешеве излажу публици ради рекогносцирања. Овај излог налази се из дворишта према улици и једна велика маса света долази свакодневно да види изложене лешеве, неки из радозналости, а неки да виде неће ли у њима познати кога свога несталог сродника или познаника. За време наше посете у моргу било је 26 лешева, од којих је једна чекала на судску одлуку о сахрани преко 20 дана. Па ипак због једномерно хладне температуре и сувог ваздуха није се у подземним одељењима, где су лешине смештене, осећао никакав непријатан задах. У 1907. години било је у њему 1835 лешева.

Све комесаријату у моргу упућене лешине уписују се у посмртни регистар, по коме се после дужег низа година може дати извешће о дану и узроку смрти, код кога је „штандесамта“ смрт регистрирана и на ком је гробљу и ком месту сахрана извршена.

Полицијски затвор. — Полицијски затвор састоји се из два одељења: из *полицијског затвора за привремено затворене* (Polizeigewahrsam) и *правог полиц. затвора* (Polizeigefängnis).

У први затвор примају се лица, која се на основу § 6. закона за заштиту личне слободе од 12. фебруара 1850. године притварају у своје сопственом интересу или ради одржања јавног морала, сигурности и мира, где, по правилу, у заједничким одајама остају до отпуста, спровођења суду или друге какве наредбе.

На против по судском решењу притворена лица или она која су на делу ухваћена затварају се у овај други затвор, који у исто време служи и за издржање кратковремених полицијских казни.

И један и други затвор смештени су у једном делу полицијског президиума, али одговарајући разноликости намењених им циљева разнолико су и удешени и просторно одељени.

а) Полицијски затвор.

За полицијски затвор важи уредба о затворском реду од 1890. године, која садржи одредбе о управи затвора, дужностима чиновника, о пријему, отпусту и поступању према притвореницима, као и о понашању затвореника.

Чиновнички персонал састоји се из једног надинспектора, три полицијска секретара, два писара, једног домаћина, једнога вишег надзорника, десет надзорника, две надзорнице и једног лекара.

Надинспектор је шеф затвора и стара се о његовој управи, уређује и надзирава службу потчињених му чиновника, води економију и изриче дисциплинске казне над притвореницима.

Секретари воде старање о пријему и отпусту притвореника, воде књиге и акте и раде све писмене послове. Они су одговорни за то, да се нико не прима у затвор противно постојећим одредбама и да се сваки благовремено пусти.

Писари израђују преписе и помажу секретарима.

Виши надзорник одговара за сигурност затвора за мушке, он је први претпостављени затворенички надзорник, чију службу уређује и надзирава.

Надзорници и надзорнице чувају затворенике-це у одељењима која су им за надзор додељена, старајући се о одржању прописаног хапсенског реда и о чистоти.

Лекар долази сваки дан око 11 часова пре подне по позиву, ако има оболелих затвореника, прегледа их, преписује лекове или издаје наредбу за упут у болницу.

Затворски службеници врше службу по уредби 10 часова дневно, на смену.

Притвореници се држе по ћелијама. Кад се јединачне ћелије попуне, онда они преко 25 година старости затварају се заједно. Из здравствених обзира лекар може усамњенички затвор заменити општим.

По § 18. немачкога казн. зак. казна затвора састоји се у простом одузимању слободе; према томе се управља и са затвореницима. Лица под истрагом такође се не смеју строже држати, но што то захтевају циљ истраге и затворска правила. Према свима поступа се озбиљно и строго. Случаји непокорности су врло ретки. Дисциплинске казне се састоје у одузимању топле хране и постеље, затварању у мрачну ћелију и везивању.

Затвореници могу једаред недељно примити посете родбине, ну само по дозволи надинспектора, а притвореници под истрагом по дозволи кривичне полиције. Затвореницима који не остају у затвору дуже од 7 дана састанак се дозвољава само у важним случајевима. Сва писма прегледа инспектор за кажњене, а крив. полиција за оне под истрагом. Они који у затвору не остају дуже од 7 дана не пуштају се на слободан ваздух, а после седмог дана пуштају се по пола часа дневно на проходњу у затворском дворишту под надзором шуцмана.

Затвореници који остају дуже од 24 часа могу добити св. писмо и молитвеник са побожним песмама. Они који остају преко 7 дана могу примити сходну лектуру или је тражити из затворске библиотеке. При тешким обољењима по захтеву доводи се свештеник.

Храна се састоји: из јутра из 0.5 литра беле кафе и 200 грама хлеба, у подне 0.75 литра супе или поврћа с месом и 100 грама хлеба и у вече опет 0.5 лит. беле кафе и 200 гр. хлеба. Они који остају дуже од три месеца добијају додатак у масти за 5 фенига дневно. Дневни оброк стаје свега 35 фенига (0.40 дин.). Изузетно се допушта и храна ван затвора.

Ако су затвореници чисти и одело добро онда га могу задржати, иначе добијају заводско одело и рубље се мења сваке недеље. Свакоме следује гвоздени кревет са мадрацем, јастуком, вуненим покривачем (ћебе) и потребним пресвлакама. Бољима се дозвољава и доношење приватног кревета.

Затвореници који хоће могу радити што лично за себе, само тај рад не сме бити противан затворским правилима.

У затвор, који се састоји из пет спратова, може се у редовним приликама сместити 417 лица, које по ћелијама, које по заједничким собама. Женски затвор је потпуно одељен од мушког. Ћелије су довољно велике, видне, добро проветрене и здраве. Зими се греју централним парним грејањем. По ћелијама су енглески нужници са водоводним испирањем. У сутерену се налазе каде за купање и тушеви, апарат за дезинфекцију загађеног одела, кујна, перионица, собе за одело и рубље и магацин.

б) Привремени полицијски затвор.

Дели се на мушко и женско одељење.

Од персонала има 3 канцеларијска чиновника, 4 надзорника, 1 виша надзорница, 3 надзорнице, по један доктор и докторка и 10 шуцмана за специјалне службе (потпору у чувању и за спровођење).

Овај затвор (Gewahrsam) служи како за пријем лица која се својевољно јаве за преноћиште и оболелих, тако и за скитнице, за тим спроведена лица због каквог испуна, особито прошње, нерета, прекорачења полицијских наредба, лажног имена, беспосличења и прекорачења санитетско-полицијских прописа. Овде се примају и док се не отрезне задржавају пијана лица. Оболела лица и онима којима је потребна помоћ упућују се варошком азилу или којој болници.

Због испуна спроведена лица предају се сутра дан једном одељку средњег суда (Amtsgericht), који заседава и одмах по кратком поступку пресуђује ту у президиуму. Због пијанства и скитње први пут затворена лица сходно § 361. кр. зак. по опомени се отпуштају.

Пријем у овај затвор је само привремен и траје најдаље један дан, јер се судом осуђена лица више не враћају, већ спроводе у судски затвор.

Сви притвореници држе се овде заједно по великим одајама, снабденим само покретним клупама. Изузетно први пут због блудничења затворене женске и кад су у опште први пут у затвору, држе се у засебним ћелијама са дрвеним креветима — без простирача.

Ови затвореници добијају само изјутра парче хлеба са белом кафеом, а они који су спроведени пре 9 час. ујутру добијају и по подне супу или какво зеље. Сопствена храна није дозвољена. Сваки задржава своје одело. Нечисти се прво у затвору купају и хаљине им дезинфицирају. Над приведеним лицима врши се још у кварту преглед одела и одузима новац и предмети којима би се могло извршити самоубиство. Новац се по од-

битку притворског трошка ако је већи од 1 марке спроводи суду, иначе се на квити враћа дотичноме. У приземном спрату се налази соба за лекара, за свештеника и полицијску асистенткињу.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Жив. А. Лазих

ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

(НАСТАВАК)

Игијена, чистоћа, епидемије, санитарни реглеман, хемијски лабораторијум и т. д.

Игијена. Уредбом консулском од 12 месидора год. VIII стављено је у дужност управнику Париза, да се стара о чистоћи у вароши и да предузима потребне мере за спречавање епидемије и заразних болести у опште, а закон од 15 фебруара 1902. год. поверава му: 1, санитарски надзор над становима са намештајем; 2, предузимање приватних мера због заразних болести, и 3, извиђање и суђење истуца против одредаба о калемљењу богиња. Поред овога, речени закон још му ставља у дужност заштиту новорођене деце, санитарску полицију животиња, старање о медицинској и апотекарској полицији, примену закона и регламана који се односе на продају животињских намирница и функционисање хемијског лабораторијума. У општинама сенског департмана ово врше општински председници под надзором управника полиције и сенског префекта.

Према чл. 24. закона од 7. априла 1903. год. и управник париске полиције и сенски префект потпомогнути су у вршењу својих санитарних атрибуција са по једним *игијенским саветом*, који обавља исте послове које и игијенски савети по окрузима.

У срезовима париским постоје још и *игијенске комисије*, састављене из по 9 чланова, под председништвом општинског председника. Чланове ових комисија поставља управник полиције.

Да би осигурао примену законских одредаба о игијени, чије му је извршење законом стављено у дужност, управник полиције створио је својом наредбом од 7. октобра 1903 год. *игијенски биро* и доделио га другој дивизији централне администрације.

Наредбом од 20. јануара 1904. год. створена је опет, генерална инспекција техничких игијенских служби са задатком: да контролише спољне службе игијенског биро-а и предлаже мере које треба предузимати у циљу спречавања и локализовања заразних болести.

Заштита новорођене деце. Заштита новорођене деце у сенском департману осигурана је законом од 23. децембра 1874. год. и реглеманом јавне администрације од 27. фебруара 1877. год.

Према одредбама чл. 1 и 2 полицијске наредбе од 7. августа 1828 год. никаква приватна болница нити завод за породиље не могу се отворити у ресору париске полиције без одобрења управника поли-

ције. Етаблисмани ови подлеже прегледу лекара инспектора.

Заразне болести. Извештаје о заразним болестима, које подносе лекари у смислу чл. 5. закона од 15. фебруара 1902 год. и декрета од 10. фебруара 1903. год. прима игијенски биро и доставља одељењима за дезинфекцију. Општинско одељење за дезинфекцију у Паризу стоји под сенским префектом.

Одлуком управника полиције од 31. децембра 1904 год. установљени су 6 лекара — инспектора за *епидемију*. Њихова је главна дужност: 1. да у случајевима појављених зараза предузимају истраге и утврђују одакле је зараза дошла; да прате њен ток и предузимају потребне мере у циљу њеног локализовања; 2., да прегледају путнике који долазе из заражених крајева, и 3. да у општинама сенског департмана контролишу службе дезинфекције и калемљења богиња.

Санитарни реглеман. У смислу чл. 4. закона од 15 фебруара 1902 год. управник полиције издао је под 22 јуном 1904 год. *санитарни реглеман за варош Париз*, који се поглавито односи на чистоћу по јавним местима и профилаксију заразних болести. Реглеман овај наређује издвајање и осамљивање сваког заразног болесника, и прописује, да свако лице, које је дошло из заражене земље, достави префектури свој санитарски пасош, добивен на граници, са тачним назначењем своје адресе, како би га лекар-инспектор могао наћи и прегледати.

Привремени депо-и за благо и нечистоћу за земљорадничке потребе могу постајати, по одобрењу управника полиције, које се издаје на основу повољног мишљења општинске власти, ну с тим, да од зграда за становање буду удаљени најмање 200 а од путова најмање 100 метара.

Јавна купатила у сенском департману и њихово функционисање регулисани су наредбом од 29 априла 1887. год. Чинећи разлику између хладних, топлих и лековитих купатила и басена за пливање, наредба ова прописала је специјалне одредбе за сваку категорију понаособ у циљу осигурања пристојности, сигурности и чистоће.

Гађење домаћих животиња: паса, мацака, зечева, свиња, крава, кокошију, голубова и т. д. зависи од нарочитог полицијског одобрења, које се издаје само под условом да се локали, у којима су ове животиње смештене, одржавају увек у највећој чистоћи. На случај основане жалбе, издато допуштење може се опозвати.

Проституција. Одредбе полицијске о проституцији имају двогуби циљ: а) да заштите јавно здравље, и б) да спрече различне скандале. Власт управника полиције у овој материји потиче из атрибуција општинске полиције, које су му додељене уредбом од 12 месидора год., VIII.

Кад се једна женска притвори због неморала, па се истрагом утврди да живи искључиво од проституисања, изводи се пред нарочиту комисију која одлучује да ли је треба уврстити у ред јавног женскиња. Ако ова комисија — коју са-

стављају два полицијска комесара и један управников делегат — нађе да треба, онда јој се надаје *санитетска исправа*. Исправе ове двојаке су: *беле* и *црвене*. Прве се издају женскињу које нису сифилистичне, и које с тога долазе на преглед сваких 15 дана, док се женске са црвеним исправама — сифилистичне — морају прегледати сваких 8 дана.

Општински хемијски лабораторијум створен је дефинитивно наредбом управника полиције од 10. фебруара 1881. год. Служба у овом лабораторијуму двојака је: а) спољна — за надзор — коју обављају 14 полицијских комесара и 11 инспектора, и б) унутрашња — за анализирање — коју обављају 32 хемичара под надзором 5 шефова.

Општа полиција

Поједини објекти опште полиције, у надлежности управника Париза, предмет су специјалних инструкција и специјалне регламентације. Не улазећи у детаље, изложићемо овде само важније од њих.

Душевно оболели. Примена закона о душевно оболелим поверена је делом сенском префекту дедом управнику париске полиције. Док се сенски префект поглавито брине о финансијској и административној страни службе, дотле управник полиције има да се стара о јавној сигурности с једне, и заштити индивидуалне слободе с друге стране. Да би извршио овај двогуби задатак, закон му је дао права, да по званичној дужности интернира опасне болеснике, али га је у исто доба и овластио да оне од њих, који су оздравили, пушта у слободу, и да води надзор над јавним и приватним етаблисманима за душевно оболела лица.

Интернирање душевно оболелих по званичној дужности бива увек на интервенцију полицијског комесара, а сам начин на који се ово извршује зависи од тога: да ли се болесник већ налази у каквом заводу или је у слободи. У првом случају надлежан полицијски комесар по позиву директора завода, а по добивеном уверењу од лекара који је болесника лечио и саслушању послуге — болничара упућује сам оболелог у клинички азил св. Ане. Тек по извршењу свега овога управник полиције наређује истрагу, преко комесара кварта у коме је болесник становао, у циљу утврђења његовог цивилног стања, народности и т. д. Овом приликом, а на случај потребе, предузимају се нужне мере и за заштиту имовине оболелог лица.

У другом случају полицијски комесар, извештен о болеснику, било од његове фамилије или од публике, приступа истрази о његовом душевном стању. Ако се овом истрагом утврди, да има вероватноће да је болесник душевно оболео, комесар га спроводи у специјалну болницу при самој префектури. Они болесници, за које се нађе новим прегледом да су донета душевно болесни, спроводе се истог дана у азил св. Ане, а остали, т. ј. они који нису душевно болесни, или чија је криза пролазна, враћају се фамилији.

(СВРШИЋЕ СЕ)

ПСИХОЛОГИЈА ЗЛОЧИНА И ЗЛОЧИНЦИ СПЕЦИЈАЛИСТЕ

(НАСТАВАК)

Von Murali, психијатар у Цириху, описује неколико психијатријски испитана случаја у Месечном часопису за криминалну психологију (Bd. 2., S. 88 ff.).

Један млад, рано ожењен човек, отац троје деце, живео је на непријатељској ноzi са тазбином. После дужег немања места, најзад је опет нашао рада. Али жена му није могла ништа зарадити услед поновне трудноће и болести у погама. Кирију нису могли да плате, те му је представљало избацавање из стана. Други, већ погођени стан био му је отказан. К томе је још имао да иде и на издржавање једне војничке вежбе.

»Стицај свију тих прилика, које су му изгубиле сваку наду на бољитак, изнео је он као мотив за своје дело. На ипак ово није било продукат само моментаног његовог расположења; шта више, по његовом доцнијем признању, брачни се пар већ од неколико недеља на овамо саветовао и бавио оваквим плановима«.

Он је импровизовао једну везу од сата за гас до спаваће собе спомоћу гумених и металних цеви. Родитељи су по том написали опроштајна писма и ноћу око два сата ушли су у спаваћу собу. Мало пре тога муж је отворио славину са гасом, затворио врата и легао са женом у кревет. У соби је већ спавало све троје деце, од три, две и три четвртине године старости. Како је отац пао из кревета, те услед ниског положаја на патосу мање удисао гаса, остао је у животу.

Психијатријско истраживање није дало никакве полазне тачке за коју психозу или ма какав други абнормитет; интелигенција је била умерена, али слабоумље није постојало. Он је био човек без енергије, изгубљене наде, патни је од извесног прецењивања самога себе, а био је озбиљан, затворен и повучен природом. Наследног обољења такође није било. Казна му је гласила: на пет година робије.

*

Један машински бравар непрестано је мењао своја места где је радио. Већином их је сам напуштао услед своје претеране осетљивости. Један пут је побегао са једном удатом женом. По том се ожењено њом, кад је већ била у другом стању; али доцније је изненада оставио матер са дететом. Кад је у својој завичају нашао рада, јавио је се да је жив и допустио својој породици да му дође. Доцније је направио један пут за Париз, са свим изненадно, не говорећи о томе баш никоме. Бавио се проваласцима.

Доцније је нашао добро место у Цириху. Ујутру 25. јануара 1904. године дошао је као и обично у радњу, узео је двадесет франака аконто зараде и опет отишао, пошто је рекао да му се родило дете. У вароши је пио пива, безуспешно је покушавао да купи цијанкалијума и најзад се снабдео једним повећим ножем. После ручка свукао се и легао са женом у кревет. Жена је већ више пута тражила од њега да убије целу породицу.

Он јој је показао купљени нож. Пошто су извршили обљубу, пресекао је врат своје детету, за тим је заклао жену, која је била клекала и окренула лице у један ђошак од себе, и најзад је посекао себи врат и задао један убод ножем у трбух.

Он је остао у животу. Пијаница није био. Брак је у опште био добар. Интелигенција је била оскудна; бавио се проналажењем перпетуум мобила. Својој околини изгледао је у многоме као особенак. Био је убеђен, да га сродници прате својом мржњом и да му је свастика хтела да наруши брак, дајући његовој жени неке лекарије за побачај, да друго дете не би дошло на свет. Тиме је његова жена била до срца увређена и хтела је заједно с њиме да умре. За то је на дан извршења дела опет хтео тајно да отпутује. Како је добио и сувише мало новаца аконто зараде, није могао отпутувати. Сва му се несрећа судбине сручила на леђа, те је тако доспео до дела.

Лекарско стручно мишљење гласило је: велики степен умањене урачуљивости.

*

Један болешљив човек, прилична тврдица, живећи у врло ограниченим домаћим приликама, пребацио је својој жени, да му је из закључаног ормана украла 85 франака. И раније је у два маха бедно жену на сличан начин. Куповање намириница задавало је велике бриге. Једна сирота полусестра мужевљева лежала је код њих, са пуно прохтева, и очекивала порођај ванбрачног детета.

Брак је био поремећен. Жена је тако примила к срцу неосновано пребацивање, да се решила да умре заједно са својим дететом, те да не остане на њој љага пред другим светом и пред мужем, који није имао за њу љубави. За то је написала опроштајна писма, посетила још једну сусетку и кад се вратила пресекла је врат своје детету, тако да је оно умрло, а себи је такође на неколико места засекала врат. Она је остала у животу.

Била је ванбрачно дете, а једна сестра њенога оца била је епилептична; од ране младости била је болешљива. Била је вредна, штедљива и скромна. Интелигенције слабе, моралних осећања добрих. Са нарочитим наглашавањем тврдила је, да није покрала свога мужа. Убиство детета није сматрала ни за какав злочин. Свака мати сме повести са собом на онај свет и своје дете. Она је патила од афеката у великом степену, а од детињства жалела се на главобољу. Стручно мишљење огласило ју је за неурачуљиву. Све те околности, које су се заједно стекле, изазивале су абнормно јак депресивни афекат, који је код душевно ограничене жене нарушавао радњу духа.

*

Даљи један пример износи Stegmann у месечном часопису за криминалну психологију (Bd. 1., S. 115).

Фабрички чувар Бикерт важио је као вредан, штедљив и трезвен човек, и као строг муж и отац. Породица је била увек оптерећена материјалним бригама, пошто је било шесторо деце, ма да стварна невоља није постојала. Жена се разболела од женских болести и лекари су је огла-

сили да је неизлечима. Она је најпре и изнела мисао, да заједнички сви умру.

Споразумели су се о свима поједино-стима, написали опроштајна писма и опремили стан, да ни на кога не би учинио »рђав утисак«. Деца су добила уз вечеру да пију тешка вина, а и родитељи су пили грога, да би добили храбрости. У пећи су наложили ватру од каменог угља и извадили једну платну из пећи; то је учинио муж. Он је остао у животу.

Пресуда је гласила: због убиства своје шесторо деце на четири године затвора. Истрага није могла наћи полазну тачку за душевно поремећење.

*

Као што из свега овога видимо, на убиство породице увек нагоне тешке и несвошљиве домаће прилике. Учинилац није у стању да савлада све те тешкоће које су га снашле. При том ни у ком случају те прилике нису такве да се не би могле поднети. Учинилац их само тако посматра; често не сам, већ и други супруг увиђа тешкоћу и безизлазан положај. Они једно друго све више и дубље убеђују о величини несреће, а и сугестија има при том удела. Карактери су вољно слаби, без радне снаге. Њихова интелигенција не даје им могућности, да нађу излаза.

К свему томе могу доћи још и други карактерни недостаци. Такав је случај са породичним убиством, које је извршио пензионисани шумар В. из очајања.

Као сразмерно млад човек, шумар В. морао је квитирати са службом услед једне дуелске афере, коју је имао са једним својим претпостављеним; пензија му није могла досезати за издржавање велике породице, која се састојала из три сина и три кћери. Материјалне незгоде све су се више стицале, дуг се за дугом низао, и услед тога спољњег притиска прилика, изгледа да је патни цео породични живот.

Стварни повод делу ипак је била оптужба противу шумара за утају, која се датирала из времена када је био још у служби. В. је хтео да уштеди себи и својој породици срамоту од осуде, и тако је дошао на мисао, да једним насиљем учини крај целој тој невољи.

Кад је млекар једног понедеоника у јутру видео, да домаћини још нису дигнули кантицу са млеком, коју им је оставио у недељу, појавила се у њега сумња и извести о томе настојника куће. Кад су укућани погледали кроз отворене шалоне на прозору од шумареве собе за рад, видели су га да мртав седи на дивану, са револвером на коленима. Тада позваше полицијске чиновнике и силом отворише стан.

Једва нешто обучена, у потоку крви лежала је на патосу најстарија шумарева кћи, лицем окренутим зиду. У побочној соби, где су ноћивали супружници, нађена је у једном кревету лешина шумареве жене са једном раном на слепој оку. У другој спаваћој соби нађено је мртво остало петоро деце, две кћери и три сина, све са ранама на слепим очима.

Према резултатима истраге утврђено је, да је дело извршено ноћу између су-

боте и недеље. Према томе како су собе нађене у обичном реду, закључено је: да је дело извршено по заједничком споразуму и пристанку; но ипак није искључена могућност, да је употребљено и какво средство за опијање, те да је тек по том извршено убијање.

Шумар В. рођен је био 1856, а жена му у септембру 1867. године. Најстарији син био је петнаест година стар, а два брата близнака дванаест година. Две убијене кћери биле су од седамнаест и једанаест година. Најстарија кћи била је двадесет и две године стара. Она је била у једном пансиону за заштиту девојака и чеље је недељом долазила својим родитељима. Тако је и у суботу у вече посетила родитељску кућу, да би недељу провела у кругу породице. Између оца и ње свакако да је дошло до борбе, која се најзад с тиме свршила, да је млада девојка, погођена неколиким мецима, пала код врата од ходника, куда је хтела побећи.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине трновачке, актом својим Бр. 292, пита:

»Кад се према чл. 97. т. 1. закона о општинама и распису г. Министра унутрашњих дела од 19. децембра пр. год. ПН 25071, приступи убаштињавању на општинска и сеоска добра, ко ће потписивати у име села баштинке — суд општински или пуномоћници општине односно села.

Ако ће суд, онда ко ће тврдити у име општине — да ли опет тај суд или који суседни, и да ли ће после потврђивати полицијска власт или само првостепени суд, и да ли се за све ово плаћа такса?»

— На ово питање одговарамо:

Убаштињења потписиваће у име општине и села пуномоћници општински и сеоски.

Прописно састављена убаштињења — татије, подносиће пуномоћници својим општинским судовима на потврду као и свако остало приватно лице.

Пошто ове татије потврди и полицијска власт по постојећим прописима, носиле их, после, пуномоћници на потврду првостепеним судовима.

Како се општине овде јављају као приватно-правна лица, оне нису изузете од плаћања таксе по чл. 2. тачке 5. закона о таксама, него је морају платити.

II

Суд општине дучијске, актом својим Бр. 650, пита:

»Поједини грађани ове општине, обраћају се овом суду са писменим тужбама по грађанским споразумима, не полажући таксу у напред, наглавајући такве своје поступке на § 23. грађанског поступка.

Судови, опет, неће да узимају ове ујбе у рад, него траже таксу у напред.

Моли се уредништво да изволи дати обавештење: да ли је оваква радња општинских судова правилна или не?»

— На ово питање одговарамо:

§ 23. грађанског судског поступка у колико се односи на наплату таксе, гласи: »општински судови наплаћиваће у корист општинске касе од сваке губеће стране таксу« ит.д.

Као што се из овога види, закон у словљава наплату таксе од оне парничне стране, која спор изгуби.

Која ће, пак, страна изгубити спор, то се у напред не да претпоставити, те је једини правилан закључак тај, да се такса не наплаћује у напред, него по свршеном спору.

Према овоме, општински судови немају права да траже таксу у напред, него морају примати тужбе и узимати их у рад без ове, а таксу стављати на терет губећој страни пресудом или решењем.

III

Суд општине сумраковачке, актом својим Бр. 546, пита:

»Извршном пресудом Апелационог Суда осуђене су две сестре, као наследнице своје матере, у спору са штедионицом округа нишког, да плате 111.22 динара судске таксе.

Једна од осуђених сиротног је стања, а друга је учитељица.

Кад је овај суд од ове последње затражио целу досуду у 111.22 дин. јер је пресуда њему послата на извршење, она је изјавила: да је она дужна да плати само половину, а половина пропада, пошто је њена сестра сирота.

Да би суд правилно и по закону извршио пресуду, којом се ова такса тражи, моли се уредништво за обавештење: може ли се цела такса наплатити од ове сестре, која је доброг материјалног стања, пошто она друга нема ништа?»

— На ово питање одговарамо:

Кад год суд тражи да му се објасни значај једне пресуде, он је дужан да саопшти и садржину њену, јер без тога уредништво није у повољном положају да то учини.

Како, међутим, суд није то урадио у овоме случају, то му се одговара, да се од једне сестре може наплатити цела такса само тако, ако су оне изречно осуђене да солидарно поднесу све трошкове и таксе које им пресуда намеће, јер тешко да је овде случај чл. 11. закона о таксама.

Како суд ову наплату врши за рачун средске власти, онда је саветно да изјаву осуђене достави средској власти, те да је она упореди са пресудом и каже: хоће ли се цела такса наплатити или не.

IV

Г. Војислав Новаковић, писар среза лесковачког, пита:

»Молим уредништво за следеће објашњење:

По чл. 94. закона о општинама у вези са § 466 гр. суд. поступка, општин. власти дужне су да врше попис оних имања, која се налазе ван места обитавања полиц. власти.

По чл. 143. у вези са чл. 136. закона о шумама, свака извршна пресуда изречена по том закону, мора се извршити у року за 30 дана. У противном господ. Министар Народне Привреде има право, да извршне органе, који се огреше о те законе прописе — казни до 150 дин. новчано.

Како полиц. власти, према поменутом законском пропису, издају наредбе општ. властима, да ове врше пописе имања осуђених по реченим кривицама и остављају им зато закон. рокове, — то настаје питање, кад општ. власти то у року од 30 дана не учине, да ли полиц. власт има право, да редом преко својих претпостављених власти поднесе реферат госп. Министру Нар. Привреде противу одговорних општ. органа, те да их господ. Министар подвргне казни, која је законом о шумама прописана?»

На ово питање одговарамо:

Иступне шумске кривице, које се догоде у државним, манастирским и црквеним шумама, извиђа и казни полицијска власт, а у осталим шумама општински судови — чл. 126. закона о шумама.

Према томе и пресуде, које постану извршне, извршује свака од ових власти сама за себе.

С обзиром на ово и унесена је казна у чл. 136. и 143. поменутог закона за органе једне и друге власти — полицијске и општинске, ако на време не изврше истрагу или пресуду.

Из овога се не може извести правило, да општински органи одговарају по овим законским одредбама и онда, кад не врше своју сопствену пресуду, него полицијску или првостепеног суда, коју им је полицијска власт послала на извршење, наглавајући то на чл. 94. зак. о општинама и § 466. грађ. суд. поступка.

Јер, преносећи овако своју власт и дужност на општинске органе, полицијски органи не скидају одговорност са себе ако пресуда не би била извршена на време, пошто су општински органи према њима одговорни само по закону о општинама, и пошто је на органима полицијским лежала дужност, да општинске органе нагнају мерама из чл. 158. закона о општинама, да њихове наредбе на време изврше.

Не би се, дакле, могли оптужити г. Министру Народне Привреде општински органи, него би њему одговарао онај полицијски чиновник, коме је пресуда дата на извршење, а општински органи стоје одговорни полицијској власти за неизвршење њених наредба.

V

Деловођа општине барошевачке пита:

»По § 6. грађ. суд. поступка, општински судови надлежни су да суде о пољским службеностима које су изложене у § 335. грађ. закона.

У округу, у коме сам до сада био општински деловођа, општински судови ове спорове расправљају без да се одређује вредност спора, а по изјављеним жалбама незадовољне парничне стране, првостепени суд одобрава овакве пресуде.

У општини, у којој се сада налазим као деловођа, постоји са свим други пракса за спорове овакве врсте, јер суд исте општине, кад год прими тужбу односно пољских службености, он прво средством вештака сазна вредност спора, па се тек онда упушта у расправу и суђење ако је по § 6. грађ. суд. пост. надлежан.

Молим уредништво за објашњење: да ли је правилан рад оних општинских судова, који расправљају спорове о пољским службеностима без одређене вредности, или оних, који одређују вредност спора?

— На ово питање одговарамо:

У § 6. грађ. судског поступка, који одређује надлежност општинских судова, тачка б. гласи: »да суде о службеностима пољским, које су изложене у § 335 грађанског закона«.

Тачка, пак, а. § 27. поменутог закона, који одређује надлежност првостепених судова, гласи: »за све предмете, који се проценити не могу, изузимајући пољске службености (§ 6. грађ. пост.)«.

Као што се из ових одредаба види, закон ставља суђење о пољским службеностима у апсолутну надлежност општинских судова, не везујући то ни за какву вредност, узимајући их, у исти мах као предмете, који се проценити не могу.

Према овоме, општински судови су дужни да суде све пољске службености, не тражећи њихову вредност, те је, по томе, и пракса коју је завео суд општине барошевачке, несаобразна закону.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Пера Јовановић, мајстор — механичар, из Ниша, који је решењем нишког првостепеног суда од 8. августа 1908. год. № 14822 стављен под суд и у притвор за дело из § 229. казн. законика, налази се у бегству. Пера је стар 35 година.

Позивају се све полицијске и општинске власти, да Перу живо потраже и нађеног стражарног упуте нишким првостепеном суду с позивом на акт Бр. 7305.

Михајло Илић, слуга из Београда, украо је своје гази Миловану Аврамовићу, ковачу: 200 динара у банкнотама, један жути-новчаник постављен црвеном кожом, са четири преграде, два сребрна сата са по три поклопаца, од којих је један без стакла; један сат има емалиран лик човека, а други је изломљен и скида му се поклопац. По извршењу дела Михајло је побегао. Он је стар 26—27 година, омален, у опште плав, будмасг, шиша бркова и брија се. Нека га све полицијске и општинске власти живо потраже у својим домањима и нађеног спроведу кварту палилацком с позивом на акт Бр. 6314.

Иван Хилтрав, келнер из Зајечара, чим је сазнао да је оумњичен за опасну крађу, побегао је. Иван је стар 26 година, средњег стаса, црне косе и очију, и малих бркова.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима да Ивана живо потраже и нађеног упуте начелству округа тимочког с позивом на акт Бр. 7466.

Јоца Дугалић, фотографски помоћник из Чачка, извршио је крађу ствари своје гази и по свој прилици побегао за Београд. Јоца је средњег раста, дугуљастог лица и у опште црномањаст.

Позивају се све полицијске и општинске власти да Јоцу живо потраже и нађеног спроведу начелству округа чачанског с позивом на депешу Бр. 7355.

ТРАЖИ СЕ

Момчила, сина **Војислава Лазовића**, из Смедерева, који је 13. тек. м-ца отумарао од своје куће незнано куд, тражи начелство окр. смедеревског, ради предаје родитељима. Момчило је стар 13 година, омален, мршавог и црномањастог лица, смеђе косе, прих очију; од одела има на себи: мали сиви капутић, и поцепане панталоне, на глави шубару, а на ногама опанке.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима да Момчила живо потраже и нађеног упуте начелству округа смедеревског с позивом на акт Бр. 4068.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 3. и 4. т. м-ца непознати крађљинци украли су једног вола Стевану Војиновићу, тежаку из Кораћице. Во је матор 6 година, беле длаке, рогова у врху зарубљених. Сумња се, да је крађу извршио један рабапија из Винче и отишао пут Тополе. Депеша начелника среза космајског Бр. 12117.

Ноћу између 12. и 13. тек. м-ца непознати крађљинци украли су једну кобилу Милосаву Јешковићу, из Лопушнице. Кобила је матора 3 године, алатасте длаке, у обе задње ноге чарапаста, а без жига и роваша. Депеша начелника среза млавског Бр. 9290.

10. тек. м-ца непознати крађљинци украли су два вола Обраду Марковићу, тежаку, из Мале Иванче. Један је во беле длаке, у лево ухо ровашен; други је бело-жућкасте длаке — оба су матора по 12 година. Депеша начелника среза космајског Бр. 12473.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

МАНГУП СТОКА

У општини слатинској нађена је једна мангуп кобила, висока 1-55 см., доратаста, по грудима — на гробу и ребрима има мало беле длаке, а са жигом «К. В.» Сајбију упутити начелнику среза левачког с позивом на депешу Бр. 5759.

У општини секуричкој нађена је мангуп кобила, матора 5—6 година, доратасте длаке, средње величине и лисаста. Сајбију упутити начелнику среза левачког с позивом на депешу Бр. 5850.

Код начелника среза млавског налази се један мангуп коњ, матор 8 година, алатасте длаке, у оба уха ровашен. Сајбију упутити поменутом начелнику с позивом на депешу Бр. 9585.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

5. тек. м-ца избацила је Морава леш једног непознатог човека, чија идентичност још није утврђена. Непознати је стар око 70 година, висок 1-74 см., јаке мускулатуре, доста пун, проседе косе и бркова, обријан, по темцу ћелав; од одела има на себи: кратак, отворен гуњ од сингава сукна са гајтанима, испод гуња сукнени јелек, опасан вуненим тканицама, и полупамучну кошуљу, на ногама чакшире од сингавог сукна, вунене чарапе и опанке.

Позивају се све полицијске и општинске власти, да потраже фамилију овог непознатог леша, а приватни се моле ако би што значи што би ишло у прилог утврђења његове идентичности, да о томе известе начелника среза моравског округа нишког с позивом на акт Бр. 5456.

19. тек. м-ца код моста на Морави нађен је леш непознатог човека чија идентичност још није утврђена. Непознати је средњег раста, а судећи по оделу, изгледа да је био војник-резервиста, јер на себи има грудњак војнички и шињел, опасач и поцепану фишеклију, а на ногама прављење опанке.

Нека све полицијске и општинске власти потраже фамилију овог леша, а и приватни се моле ако би што ближе знали о њему, да о томе известе начелника среза темнићког с позивом на депешу Бр. 6976.

ОБЈАВА

Ђурађ Михаиловић, теж. из Пудараца у срезу грочанском, 7. тек. м-ца извршио је четири убиства, један покушај убиства и једну опасну крађу, па се одметнуо од власти у намери да и даље чини казнима дела.

На основу чл. 9. закона о јавној безбедности, начелство округа београдског позива га овим да се у року од двадесет дана, рачунајући од дана када ова објава у »Српским Новинама« изађе, пријави најближој полицијској власти или најближем првостепеном суду; ако у остављеном року то не буде учинио начелство ће га огласити за хајдука.

Ђурђе је стар 25 година, средњег раста, доста развијен, у лицу јако црн и личи на Циганина, роав је од богиња и пегав од неке кожне болести. Од одела имао је гаће и кошуљу, опасивао се каницама, на глави има полован шешир боје пепељаве, а на ногама шумадијске чарапе и обичне опанке. Држи се да је собом понео један црногорски револвер.

Из канцеларије Начелства округа београдског 15. маја 1909. године у Београду. Бр. 3966.